

Program prac archeologicznych
w trakcie **I etapu** inwestycji p.n.

**"Budowa sieci wodociągowej dla sołectw:
Gorzków, Plechów i części sołectwa Donatkowice
w gminie Kazimierza Wielka"**

realizowanej w latach 2014-2015

Program prac archeologicznych
związanych z **I etapem** inwestycji p.n. „Wodociąg grupowy Donatkowice, Plechów,
Plechówka, Gorzków, Łyczaków, Chruszczyna, Wojciechów, Podolany,
gm. Kazimierza Wielka”,

realizowanym w latach 2014-2015:

**"Budowa sieci wodociągowej dla sołectw: Gorzków, Plechów i części sołectwa
Donatkowice w gminie Kazimierza Wielka"**

Nazwa wymienionego wyżej przedsięwzięcia określa zakres poczynań inwestycyjnych, wyznaczając równocześnie zakres zagrożenia pracami budowlanymi dla reliktyw osadnictwa prahistorycznego, średniowiecznego oraz wczesnonowożytnego dorzecza Nidzicy. Z ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP) teren inwestycji obejmuje obszar nr 99-62. Znajduje się on w zachodniej części Małopolski, na obszarze prawobrzeżnej części dorzecza Nidzicy – lewobrzeżnego dopływu Wisły. Występujące tam wyżyny lessowe formują zróżnicowany wewnętrznie region – zachodniomałopolską wyżynę lessową, wchodzącą w skład jednostki wyższego rzędu w skali regionalnego podziału Polski – Niecki Nidziańskiej. Całość obszaru wchodzącego w zakres przedmiotowej inwestycji objęta jest zakresem arkusza mapy w układzie „65” o skali 1:10.000 nr 163.243, godło „Gorzków”.

W oparciu o stan wiedzy wypracowany na bazie wieloletnich studiów archeologicznych nad osadnictwem minionych wieków dorzecza Nidzicy stwierdzić można, iż tereny te gęsto pokryte są pozostałościami osiedli i cmentarzysk, będących niezwykle wartościowymi poznawczo źródłami do badań nad kulturą ówczesnych społeczności. Część z nich została rozpoznana podczas badań powierzchniowych i wykopaliskowych. Znaczny jednak ich zasób pozostaje wciąż nieodkryty i wszelkie prace inwestycyjne są jedyną szansą na dokonanie dalszych odkryć wzbogacających wiedzę o historii tego regionu. Stan rozpoznania archeologicznego obszarów przez które przebiegać będzie planowana inwestycja określony został w oparciu o analizę zbiorów archiwalnych i dokumentacji badawczej przechowywanych w krakowskim oddziale Instytutu Archeologii i Etnologii PAN oraz

archiwum i składnicy zbiorów Muzeum Archeologicznego w Krakowie. W zakres prac przygotowawczych weszły również studia bibliograficzne obejmujące publikowane wyniki prac w interesującym nas regionie oraz uzupełniające rozpoznanie terenowe w rejonie przebiegu wodociągu. Poczynania te korespondują z zaleceniami Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Kielcach określonych w piśmie z dn. 17 grudnia 2013 r., określającym warunki uzgodnienia projektu i realizacji przedmiotowej inwestycji.

Najstarsze znaleziska z badanego regionu pochodzą z horyzontu kultur neolitycznych – ceramiki wstęgowej rytej i pucharów lejkowatych. Z tą drugą związane jest cmentarzysko grobowców megalitycznych w nieodległych Słonowicach koło Kazimierzy Wielkiej. Intensywne osadnictwo istniało tu również w epoce brązu i wczesnej epoce żelaza (kultury: trzciniecka, łuzicka i pomorska). Zasobne w materiał archeologiczny są także stanowiska związane z kulturą przeworską, datowaną na okres rzymski i wczesną fazę okresu wędrówek ludów. Znana jest spora ilość importów z terenów Cesarstwa Rzymskiego, głównie monet. Występują również znaleziska z okresu wczesnego i rozwiniętego średniowiecza, będące inicjalną formą wsi znanych już ze źródeł pisanych, które dopełniają obrazu ciągłości osadniczej na tym terenie. Bardzo ważnym zabytkiem posiadającym własną formę terenową jest tu niezbadany dotąd kurhan w Gorzkowie (wpis do rejestru zab. wojew. świętokrzyskiego nr 20, z dn. 18 08 1986 r.) oraz kościół pod wezwaniem św. Małgorzaty, również w Gorzkowie, sięgający swymi początkami pierwszych dziesięcioleci XIV w.

Planowana inwestycja będzie przebiegała przez teren, na którym zarejestrowana została relatywnie duża ilość stanowisk archeologicznych. Prace budowlane obejmą w kilku przypadkach strefy w których nastąpić może kolizja z ważnymi naukowo obiektami zabytkowymi. Stosownie do zapisów ustawy z dn. 22 maja 2009 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. nr 97, poz. 804) zagrożone zniszczeniem zabytkowe struktury w obrębie inwestycji winny zostać objęte pracami archeologicznymi o zróżnicowanym charakterze, w zależności od stopnia ich zagrożenia.

*

Ustawowo zagwarantowana ochrona narodowego dziedzictwa kulturowego określa tryb i sposób postępowania w przypadku ingerencji w substancję zabytkową. Projektowane prace archeologiczne w ramach przedmiotowej inwestycji przebiegać więc będą w następujących etapach.

1. Ze względu na wspomnianą wyżej lokalizację inwestycji w regionie gęsto zasiedlonym w czasach pra- i wczesnohistorycznych oraz w okresie wczesnonowożytnym całość prac budowlanych winna zostać objęta nadzorem archeologicznym ze względu na możliwość natrafienia w trakcie prac budowlanych na struktury i nawarstwienia archeologiczne nie ujęte dotychczas w konserwatorskiej ewidencji. W przypadku natrafienia na skupienia obiektów z materiałem zabytkowym prace budowlane zostaną wstrzymane, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków powiadomiony stosownym raportem, a nadzór zostanie przekształcony w ratownicze, archeologiczne badania wykopaliskowe prowadzone na koszt inwestora, poprzedzone uzyskaniem stosownego pozwolenia na prace wykopaliskowe.

2. Z powodu kolizji przebiegu wodociągu ze stanowiskami archeologicznymi nr 1 i 9 oraz kompleksami stanowisk – 3/19 i 21/23/24 w Gorzkowie, gm. Kazimierza Wielka oraz stanowiskiem nr 23 w Donatkowicach, gm. Kazimierza Wielka należy wykonać we wstępnym etapie prac inwestycyjnych mechaniczne zdjęcie warstwy humusu o szerokości 100 – 150 cm w trasie przebiegu wodociągu i przyłączy przy pomocy koparki zaopatrzonej w łyżkę skarpową. W przypadku natrafienia na obiekty zabytkowe winny one zostać wyeksplorowane metodą archeologiczną i zadokumentowane. Szczegółowy przebieg stref objętych wspomnianym zaleceniem przedstawiono na ryc. nr 4, 7 – 9, będących graficznymi załącznikami do programu prac archeologicznych.

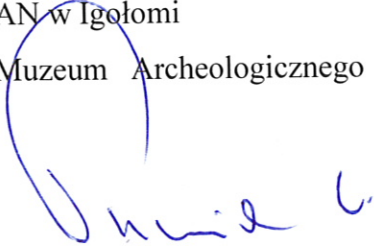
3. Projektowany przebieg fragmentu wodociągu w pobliżu kościoła p.w. św. Małgorzaty w Gorzkowie powoduje konieczność przeprowadzenia wyprzedzających badań archeologicznych o charakterze wykopaliskowym w trasie przebiegu wodociągu, w jego bliskim sąsiedztwie. W pobliżu tego kościoła, posiadającego średniowieczną metrykę i istniejącego w tym samym miejscu do czasów współczesnych należy liczyć się z istnieniem przykościelnego cmentarza. Również w tym przypadku teren inwestycji winien zostać mechanicznie odhumusowany w pasie o szerokości 150 cm, a wszystkie zlokalizowane groby wyeksplorowane w całości, niezależnie od tego czy znajdują się w pasie budowy czy też wykraczają poza nią. Wydobyte szczątki należy poddać badaniom antropologicznym. Szczegółowy przebieg strefy objętej wspomnianym zaleceniem przedstawiono na ryc. nr 4 będącym graficznym załącznikiem do programu prac archeologicznych.

Zbiorcze zestawienie rejonów objętych wymienionymi wyżej zaleceniami przedstawiono na mapie w skali 1:10.000 stanowiącej graficzny załącznik do programu prac archeologicznych. Całość pozyskanych w trakcie nadzoru i prac wykopaliskowych zabytkowych materiałów ruchomych powinna zostać zakonserwowana, zinwentaryzowana i

spakowana w pojemniki odpowiadające wymogom instytucji w której materiały zostaną zdeponowane. Stosownie do wymogów Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków prace wykopaliskowe należy prowadzić w temperaturze powietrza nie niższej niż + 10°C. Przed rozpoczęciem prac budowlanych Inwestor winien wystąpić do WUOZ w Kielcach z wnioskiem o wydanie konserwatorskiego „Pozwolenia” na przeprowadzenie archeologicznej obsługi przedmiotowej inwestycji.

Wykorzystana ważniejsza literatura i zbiory archiwalne

1. Z archeologii Małopolski. Historia i stan badań zachodniomałopolskiej wyżyny lessowej, red. K. Tunia, Kraków 1997
2. T. Gromnicki, Świętopietrze w Polsce, Kraków 1908
3. Arkusze map z wynikami archeologicznych badań powierzchniowych. Archiwum Pracowni Archeologicznej Instytutu Archeologii i Etnologii PAN w Igołomi
4. Teczki miejscowości i stanowisk w Archiwum Muzeum Archeologicznego w Krakowie

Opr. dr Krzysztof Tunia

4.

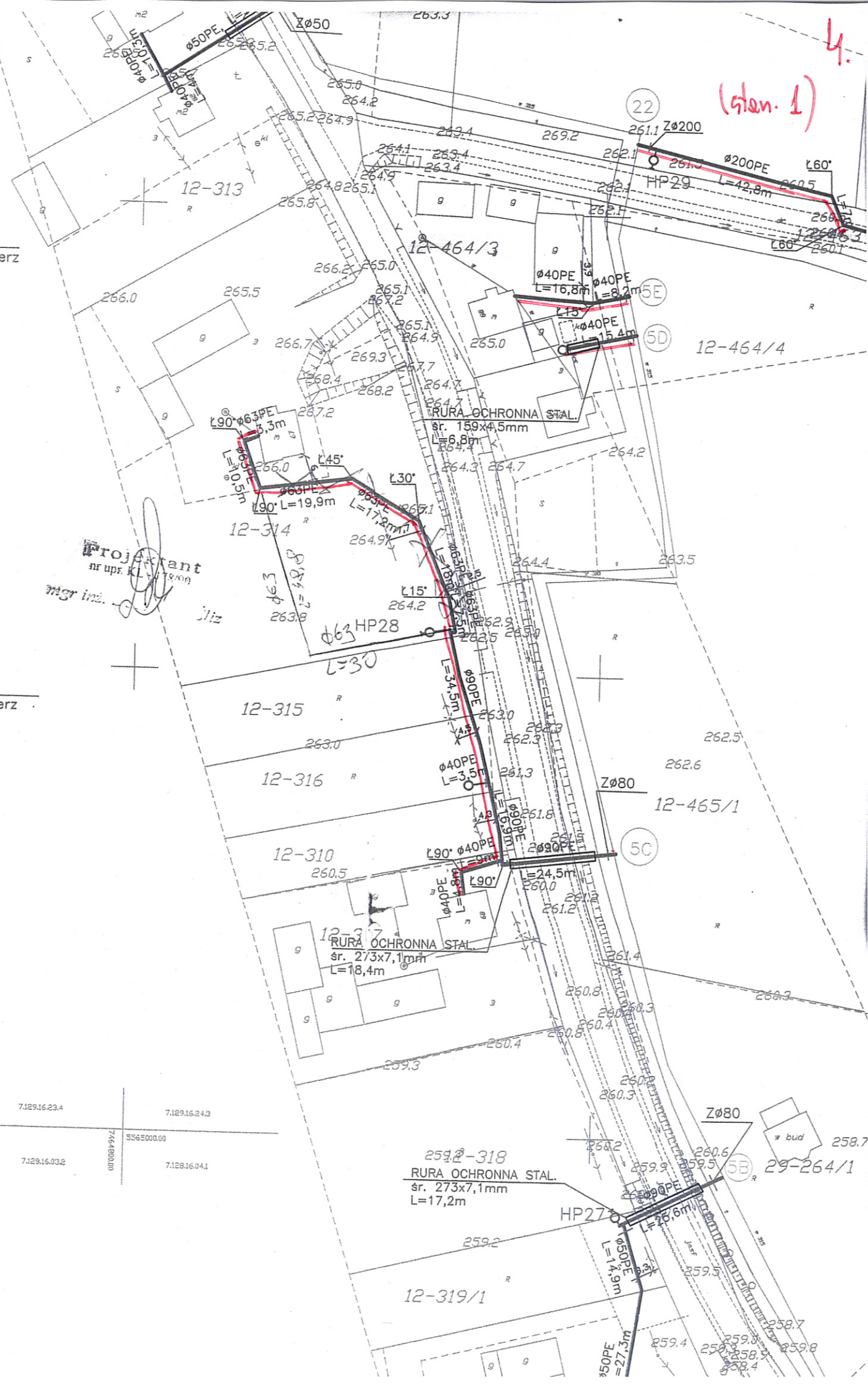
(stan. 1)

ierzowa
F luźny kotłowniz

ierzowa
F luźny kotłowniz

Projektant
nr upr. KL 178/09
mgr inż. [signature]

7.129.16.23.4	7.129.16.24.3
7.129.16.03.2	7.129.16.04.1
5565000.00	7464800.00

12-313

12-464/3

12-464/4

12-314

12-315

12-316

12-310

12-317

2592-318

RURA OCHRONNA STAL.
sr. 273x7,1mm
L=17,2m

12-319/1

22

5C

5B

5E

5D

ZØ80

12-465/1

ZØ80

29-264/1

HP27

Ø50PE
L=14,9m

Ø50PE
L=27,3m

Ø40PE
L=16,8m

Ø40PE
L=8,2m

Ø40PE
L=15,4m

Ø63PE
L=5,3m

Ø63PE
L=10,5m

Ø63PE
L=19,9m

Ø63PE
L=17,2m

Ø63 HP28
L=30

Ø90PE
L=34,5m

Ø40PE
L=3,5m

Ø90PE
L=16,9m

Ø40PE
L=1

Ø40PE
L=24,5m

RURA OCHRONNA STAL.
sr. 273x7,1mm
L=18,4m

RURA OCHRONNA STAL.
sr. 159x4,5mm
L=6,8m

ZØ200

Ø200PE
L=42,8m

HP29

ZØ80

ZØ80

ZØ80

ZØ80

ZØ80

ZØ80

ZØ80

ZØ80

ZØ80

ZØ80

ZØ80

ZØ80

ZØ80

ZØ80

ZØ80

ZØ80

ZØ80

ZØ80

ZØ80

ZØ80

ZØ80

ZØ80

ZØ80

ZØ80

ZØ80

ZØ80

ZØ80

ZØ80

L60°

L60°

L60°

L60°

L60°

L60°

L60°

L60°

L60°

L60°

L60°

L60°

L60°

L60°

L60°

L60°

L60°

L60°

L60°

L60°

L60°

L60°

L60°

L60°

L60°

L60°

L60°

L60°

L60°

L60°

258.7

259.5

259.5

259.5

259.5

259.5

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

263.3

264.1

264.1

264.1

264.1

264.1

264.1

264.1

264.1

264.1

264.1

264.1

264.1

264.1

264.1

264.1

264.1

264.1

264.1

264.1

264.1

264.1

264.1

264.1

264.1

264.1

264.1

264.1

264.1

264.1

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.0

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.2

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

265.8

266.0

266.0

266.0

266.0

266.0

266.0

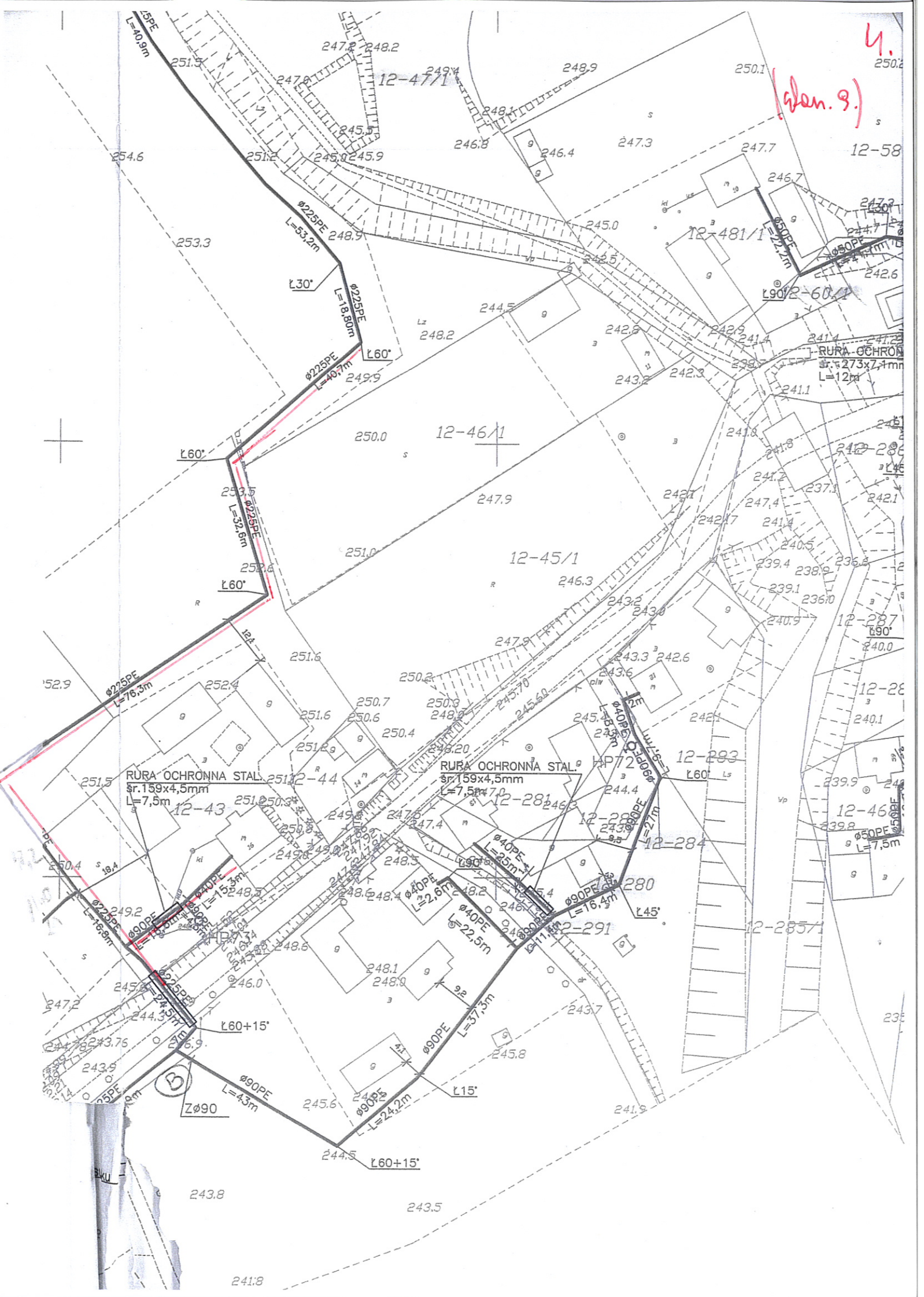
266.0

266.0

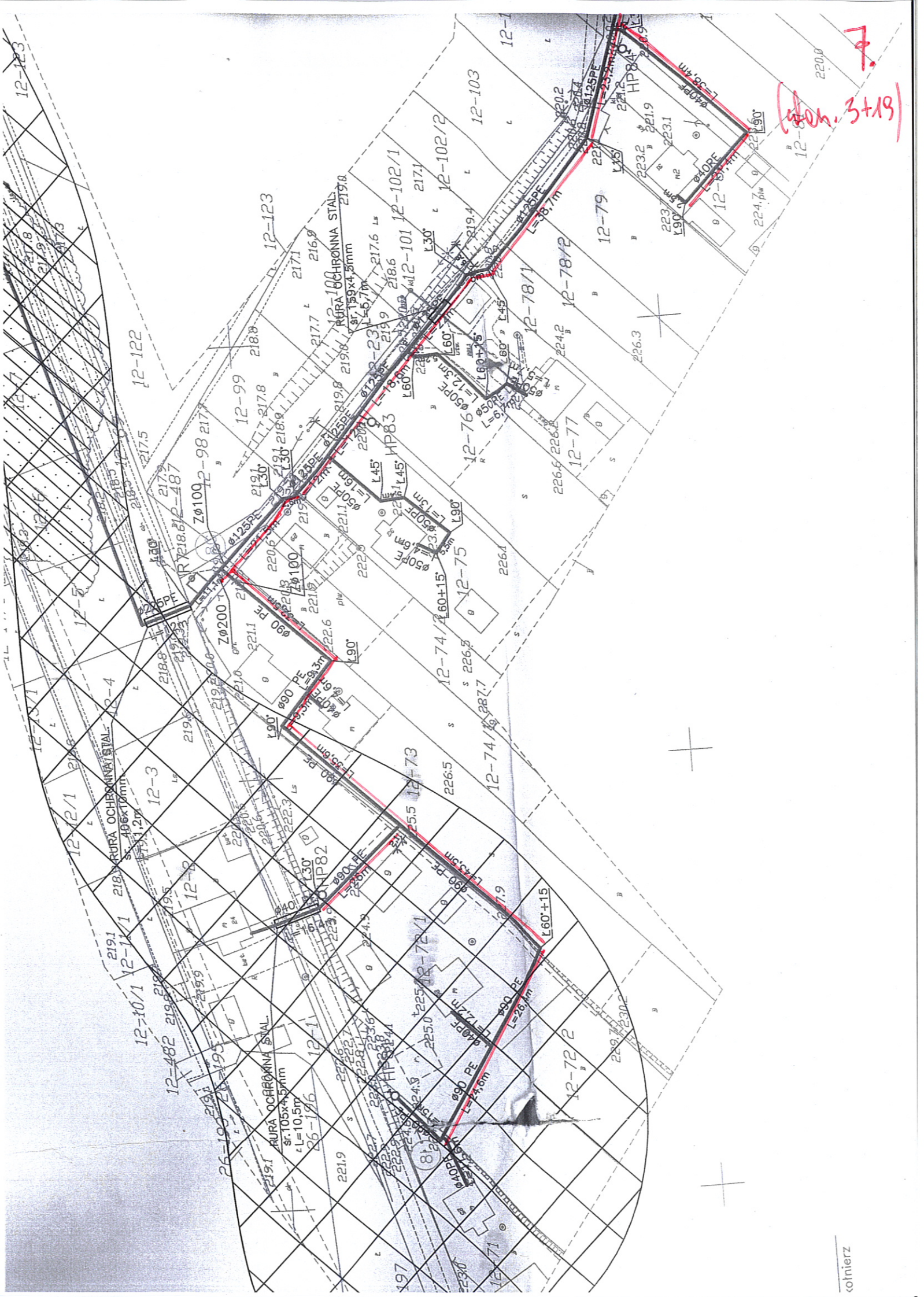
266.0

266.0

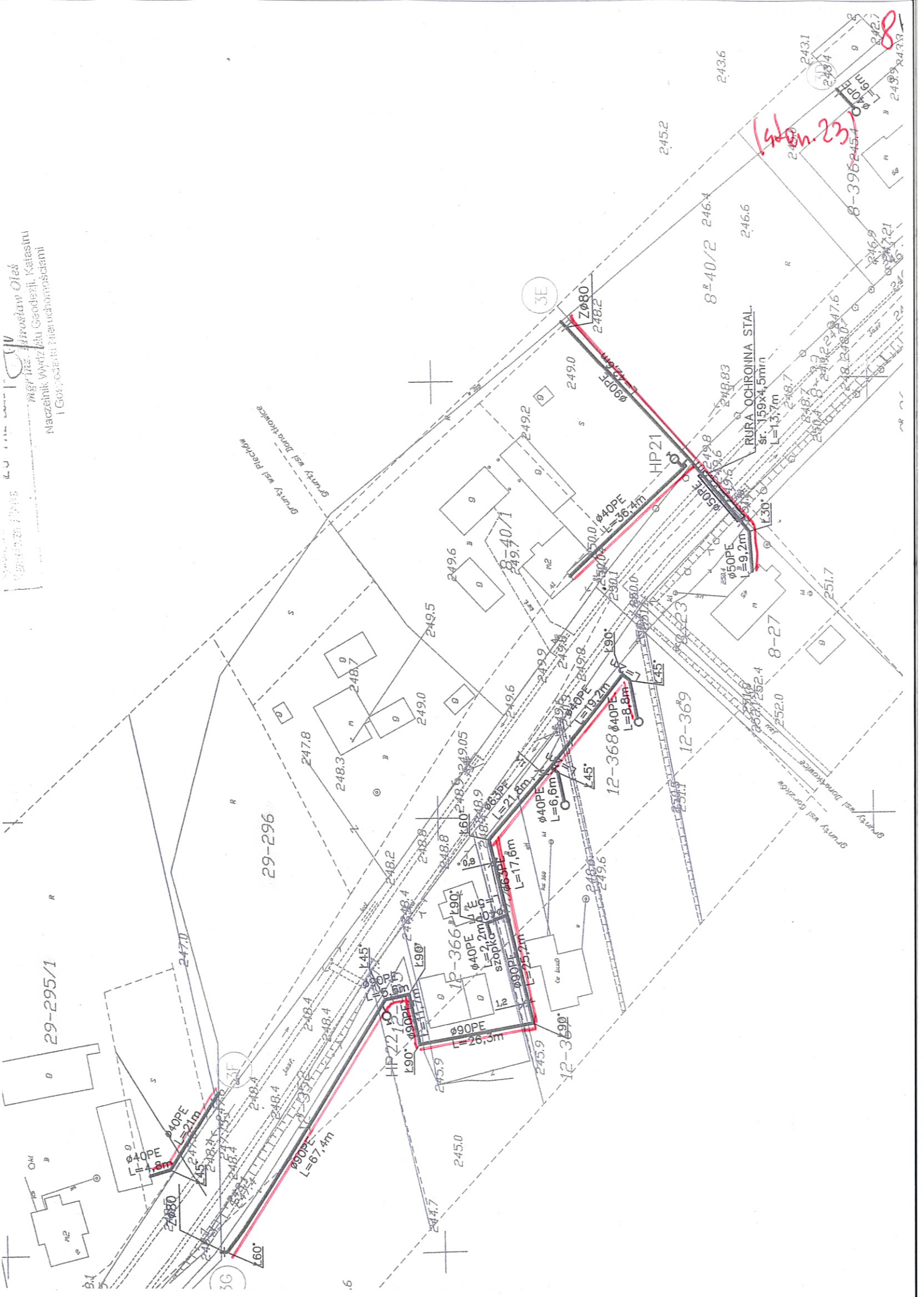
266.0

4.
plan. 9.)

mgr inż. **Włodzisław Oleś**
Naczelnik Wydziału Geodezji, Katastru
i Gospodarki Nieruchomościami

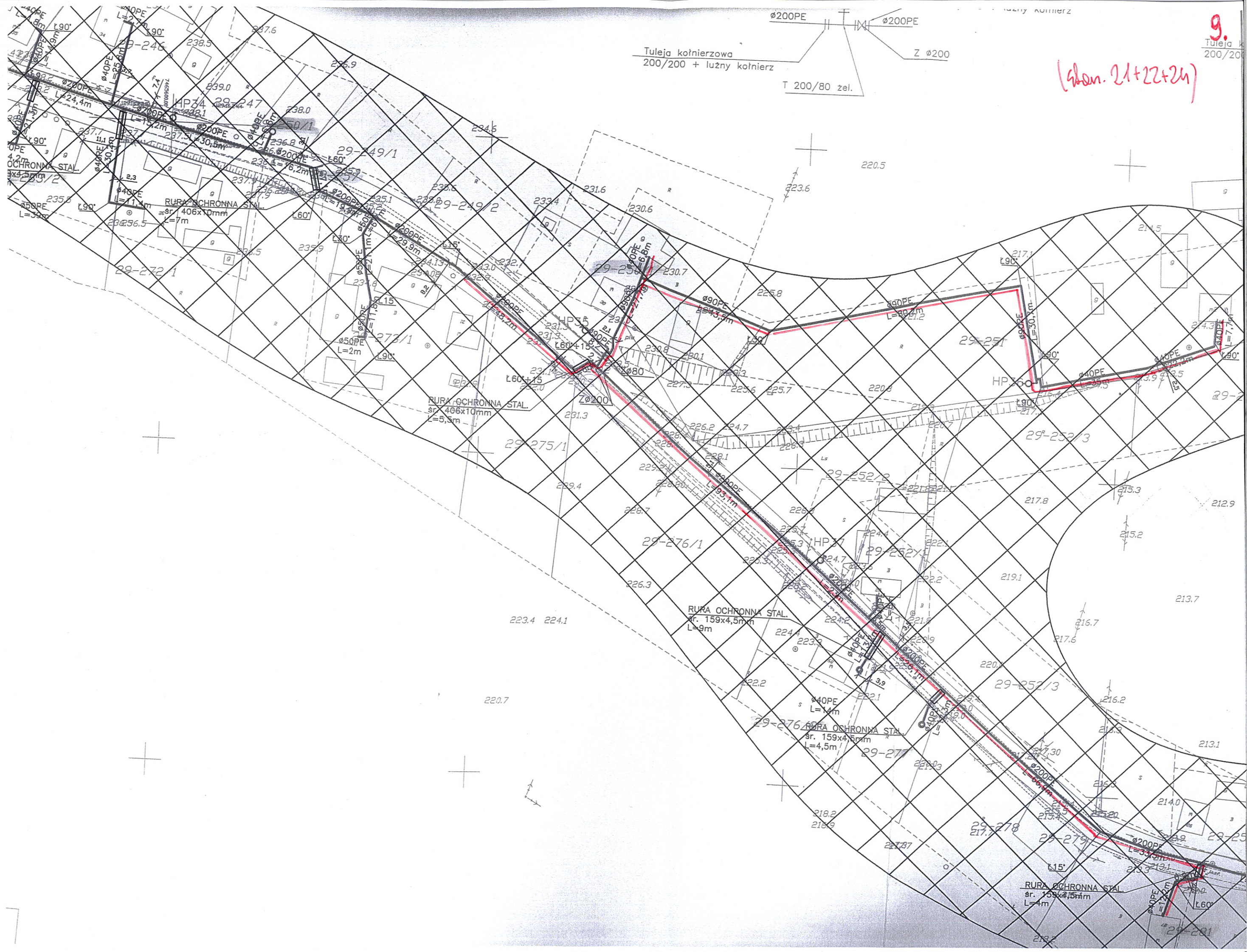

(plan. 21+22+24)

Tuleja kotnierzowa
200/200 + luzny kotnierz

T 200/80 zel.

Z Ø200

7